

Botkyrka kommun
Rektorn vid Hammerstaskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Hammerstaskolan
i Botkyrka kommun

Tillsyn i Hammerstaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Botkyrka kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Hammerstaskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 27 och 28 november 2012.

Fakta om skolan

Hammerstaskolan ligger i kommundelen Norsborg i Botkyrka kommun. Verksamheten består av förskoleklass och grundskola årskurs 1-9. Vid tillfället för tillsynen har skolan 480 elever. Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har två biträdande rektorer. År 2008 byggdes skolan ut till att även omfatta årskurserna 7-9. Verksamheten är organiserad efter skolår, vilket innebär att eleverna i en årskurs betraktas som en enda klass och grupperas flexibelt efter verksamhetens behov. Skolans personal är organiserad i fyra arbetslag (arbetslag F-3, arbetslag 4-6, arbetslag 7-9 och specialpedagogiskt arbetslag, SPA) och tre arbetsenheter (arbetsenhet A med skolår 1, 4, 7 och en representant för SPA, arbetsenhet B med skolår 2, 5, 8 och en representant för SPA, arbetsenhet C med skolår F, 3, 6, 9 och en representant för SPA). Arbetsenhetens uppdrag är att säkerställa långsiktig kontinuitet för eleverna under hela skolgången.

Av Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för Hammerstaskolan läsåret 2011/12 framgår att 44 procent av eleverna i årskurs 3 nådde kravnivån på samtliga delprov i matematik och 43 procent i svenska/svenska som andraspråk. Detta är genomgående lägre resultat än motsvarande resultat för riket.

De nationella ämnesproven var frivilliga i årskurs 5 år 2011, därför saknas nationell statistik över dessa. Skolinspektionen har tagit del av kommunens Resultat- och indikatorpalett 2011 för Hammerstaskolan med en sammanställning av måluppfyllelsen i samtliga ämnen i årskurs 5. Enligt detta dokument uppnådde samtliga elever i årskurs 5 de nationella målen för ämnena bild, hemkunskap, modersmål och svenska. I övriga ämnen varierade andelen elever som uppnådde målen mellan som lägst 83 procent i ämnet idrott och som högst 93 procent i ämnet musik.

Av den nationella statistiken för 2012 framgår att andel elever i årskurs 6 som nådde kravnivån på samtliga delprov i det nationella ämnesprovet i matematik var 50 procent, i svenska/svenska som andraspråk 53 procent och i engelska 70 procent. Även dessa resultat är genomgående lägre än motsvarande resultat för både riket och Botkyrka kommun.

Skolverkets nationella statistik visar att det genomsnittliga meritvärdet för eleverna i årskurs 9 läsåret 2011/2012 var 224,8, jämfört med 211,4 meritpoäng för riket. Samma läsår nådde 83 procent av eleverna målen i alla ämnen, jämfört med 77 för riket. Läsåret 2011/2012 var andelen elever behöriga till ett studieförberedande program nästan 100 procent.

Av den nationella statistiken för 2012 framgår att alla elever i årskurs 9 har nått målen på det nationella ämnesprovet i engelska läsåret 2011/12. Vidare framgår att mellan 30 och 35 procent av eleverna i årskurs 9 inte har nått målen på det nationella ämnesprovet i matematik. Motsvarande siffra i svenska/svenska som andra språk var mellan 15 och 20 procent. Tillsynen visar att det finns brister inom bedömningsområdet bedömning och betygssättning. Skillnaden mellan provbetyget på det nationella ämnesprovet i matematik och slutbetyget i årskurs 9 skiljer sig åt, då 48 procent av eleverna har fått ett högre slutbetyg i matematik jämfört med provbetyget. Motsvarande siffra för riket är 25 procent.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Hammerstaskolan visar att verksamheten i vissa delar uppfyller författningarnas krav. Eleverna i de äldre årskurserna uppnår i huvudsak goda kunskapsresultat och av Skolinspektionens enkät till årskurs 9 våren 2012 framkommer att eleverna generellt är nöjda med sin studiesituation. Av tillsynen framgår vidare att den övervägande majoriteten av eleverna känner sig trygga och att lärarna har stor tillit till deras förmåga. Elevernas delaktighet och möjligheter att påverka undervisningens utformning och innehåll behöver dock förbättras.

På skolan utarbetas skriftliga individuella utvecklingsplaner. Flera av dem är inte utformade så att eleven och vårdnadshavaren får en tydlig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella målen. Kopplingen till kunskapskraven är inte heller alltid tydlig. Utöver detta måste skolan på ett tydligare sätt informera elever och deras vårdnadshavare om grunderna för betygssättning.

För de elever som är i behov av särskilt stöd utarbetas åtgärdsprogram. Åtgärderna är dock inte alltid relaterade till målen i läroplanen och uppställda kunskapskrav vilket gör det svårt att utvärdera insatserna.

Skolinspektionen konstaterar vidare att det finns brister i skolledningens uppföljning och utvärdering av måluppfyllelsen på en skolövergripande nivå. Skolledningen har till exempel inte systematiskt följt upp eller analyserat skillnaderna i resultat mellan elevernas betyg på de nationella ämnesproven och elevernas slutbetyg. Den låga andelen elever som nådde kravnivån på samtliga

delprov i svenska och matematik i årskurs 3 år 2012 har inte heller systematiskt analyserats.

Studie- och yrkesvägledarens uppdrag behöver klargöras så att det tydligt framgår att även de yngre eleverna erbjuds vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. Hammerstaskolans skolbibliotek uppfyller inte författningarnas krav med hänseende till elever i de äldre årskurserna.

Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Botkyrka kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 12 april 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem.

Motivering

I skollagen och läroplanen regleras elevernas rätt till inflytande. Enligt skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. I läroplanen anges bland annat att lärarna ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Tillsynen visar att det vid Hammerstaskolan finns vissa brister vad gäller elevernas möjlighet till inflytande. I samtal med eleverna framkommer att de tycker att det varierar mellan olika lärare om hur mycket de kan påverka undervisningen. För några lärare kan de få välja mellan olika arbetsuppgifter och ibland kan de få välja redovisningssätt. Flertalet intervjuade elever i de äldre årskurserna önskar att lärare lyssnar på deras åsikter om undervisningen och tycker att kommunikationen mellan lärare och elever kan förbättras. Även av Skolinspektionens elevenkät som genomfördes under vårterminen 2012 framgår att 85 procent av eleverna i årskurs 9 svarar "det stämmer helt och hållet" eller "det stämmer ganska bra" på påståendet att "det är bara lärarna som

bestämmer vad vi ska arbeta med på lektionerna". Vid intervju nämner lärare elevledda utvecklingssamtal och val av redovisningsform som exempel på elevinflytande. I flertalet av de exempel på inflytande som Skolinspektionen tagit del av saknas dock inslag av att skolans elever erbjuds ett reellt inflytande över undervisningens utformning och innehåll. Rektorn uppger att elevernas reella inflytande är lärarberoende och bekräftar att det är ett förbättringsområde på skolan.

Skolinspektionen konstaterar att det finns brister i elevernas möjligheter till inflytande vid Hammerstaskolan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 10 § och 4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande

Trygghet och studiero

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att beslut om disciplinära åtgärder fattas och dokumenteras i enlighet med författningarnas krav.
- Se till att det för varje skolenhet finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Om en lärare vidtar omedelbara eller tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende ska, enligt skollagen, detta dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden.

Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärare vid enstaka tillfällen vidtar disciplinära åtgärder, till exempel utvisning ur undervisningslokalen. Läraren meddelar då elevens mentor om det inträffade men åtgärden dokumenteras inte skriftligt. Rektorn bekräftar vid intervjun att skolan saknar rutiner för dokumentation av disciplinära åtgärder.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genom-

föras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Både det främjande och det förebyggande arbetet ska anpassas till elevernas ålder och till den aktuella verksamheten.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling. Av denna framgår bland annat förebyggande insatser i skolan och på fritidshemmet. De åtgärder som finns presenterade är dock generella och inte kopplade till någon kartläggning av de behov som finns. Det finns inte heller angivet vilka konkreta åtgärder som skolan avser vidta under innevarande läsår och inte heller någon redogörelse för vilka åtgärder som vidtogs förra året.

Tillsynen visar sammanfattningsvis att det finns briser i skolans plan mot kränkande behandling. Vidare konstaterar Skolinspektionen att Hammerstaskolan saknar rutiner kring dokumentation av disciplinära åtgärder. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs åtgärda dessa brister.

Författning

5 kap. 24 § och 6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Säkerställa att rektorn ser till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är och hur de ska tillgodoses.

Motivering

Ett åtgärdsprogram ska enligt skollagen utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Beslut om åtgärdsprogram kan överklagas till Skolväsendets överklagarnämnd.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram från Hammerstaskolan som utarbetats under vårterminen 2012. I dessa anges bland annat kortsiktiga och långsiktiga mål som eleven förväntas uppnå, de åtgärder som skolan vidtagit eller avser vidta och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Däremot är åtgärderna inte alltid relaterade till målen i läroplanen och uppställda kunskapskrav. Exempel på uttryck i åtgärdsprogrammen är: "fortsätt

arbeta med RoboMemo", "lär dig mer glosor", "arbeta i en liten grupp". Likaså saknas information om att föräldrarna har rätt att överklaga beslut om åtgärdsprogram. Rektorn och elevhälsan för Hammerstaskolan uppger att skolan från och november 2012 använder sig av en ny mall för åtgärdsprogram som kommunen tagit fram. I denna finns en bilaga med information om hur vårdnadshavare kan överklaga beslut om åtgärdsprogram. Vid tidpunkten för tillsynen fanns inte aktuella åtgärdsprogram i den nya mallen som Skolinspektionen kunde ta del av.

Tillsynen visar att skolans åtgärdsprogram inte uppfyller författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att en skriftlig bedömning av elevernas kunskapsutveckling ges när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne.
- Se till att minst en gång per termin hålla utvecklingssamtal om hur elevernas kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.
- Se till att eleverna informeras om grunderna för betygssättningen och på begäran upplyses elever och deras vårdnadshavare om skälen för ett betyg.
- Se till att de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.
- Se till att det av de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges i de fall ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne. Även i fall där betyg inte sätts på grund av att det saknas en bedömning av elevens kun-

skaper i ämnet, ska det i betygskatalogen kunna redovisas vilka stödåtgärder som vidtagits.

De skriftliga bedömningarna som Skolinspektionen har tagit del av är allmänt hållna och inte alltid utgår från kunskapskraven. I vissa fall anges att eleven "saknar grundkunskaper". Skolinspektionen vill påpeka att elever i allmänhet efter några år i skolan alltid tillägnar sig ett visst mått av kunskaper och att det är dessa som ska anges i de skriftliga bedömningarna.

Enligt skollagen ska eleverna och deras vårdnadshavare informeras om grunderna för betygssättning och på begäran upplysas om skälen för ett betyg.

Elever uttrycker i samtal och intervjuer att lärarna inte alltid informerar eleverna hur de bedöms och vad som gäller då deras betyg sätts. De påpekar dock att detta varierar beroende på lärare, en del är bra på att informera om kunskapskraven och en del gör det sällan. Av Skolinspektionens enkät till vårdnadshavare som genomfördes under vårterminen 2012 framgår att 70 procent av vårdnadshavarna svarar "det stämmer helt och hållet" eller "det stämmer ganska bra" på påståendet att "jag behöver mer information från skolan om vad mitt barn ska klara av i skolarbetet". Även lärare och rektorn uppger i intervjuer att detta är ett av skolans förbättringsområden och framhåller att de behöver diskutera mer om hur man tydliggör kunskapskraven för eleverna och deras vårdnadshavare.

Enligt skollagen ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare minst en gång per termin ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Vid utvecklingssamtalet ska läraren enligt skollagen göra en skriftlig individuell utvecklingsplan. I de individuella utvecklingsplanerna ska elevens kunskapsutveckling framgå i förhållande till kunskapskraven. I den framåtsyftande delen ska skolan sammanfatta skolans insatser och vilka kunskaper och förmågor som eleven ska utveckla.

Av intervju med elever och lärare framgår att eleverna i årskurs 5 under vårterminen 2012 inte hade utvecklingssamtal. Detta bekräftas av rektorn som uppger att utvecklingssamtalen uteblev på grund av lärares sjukdom. Vidare framkommer av intervjun med rektorn att eleverna och deras vårdnadshavare inte har kompensrats för det uteblivna samtalet i form av till exempel extra insatta utvecklingssamtal. Skolan har inte heller vidtagit åtgärder för att en liknande situation inte ska upprepas.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av elevernas individuella utvecklingsplaner. Flera av dem anger inte elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. I de individuella utvecklingsplanerna för de äldre årskurserna anges till exempel att eleven ska "klara av det muntliga i Hk", "träna språket" eller "uppnå minst godkänt i alla ämnen". Även i den framåtsyftande

delen som sammanfattar vilka kunskaper och förmågor eleven ska utveckla förekommer främst allmänt hållna formuleringar som till exempel "gå på läxhjälp", "var tyst", "plugga och träna på de olika ämnena".

Sammanfattningsvis visar tillsynen att lärarnas bedömning och betygsättning av elevernas kunskaper inte alltid sker i enlighet med författningarna. Utöver detta informeras inte eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 15, 17 §§, 10 kap. 12-13, 22 §§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Se till att rektorn tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn ta ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete. Det systematiska kvalitetsarbetet ska bestå av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras och det ska finnas rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Skolinspektionen har tagit del av Hammerstaskolans "Rutin för planering och uppföljning av den pedagogiska verksamheten" och "Kvalitetsredovisningen 2011" som beskriver styrkor och utvecklingsområden av den fysiska, pedagogiska och sociala lärmiljön. Enligt rektorn och lärare finns det utarbetade rutiner för uppföljning av elevernas kunskapsresultat på individnivå, till exempel vid varje terminsslut eller på klasskonferenser. Tillsynen visar dock att det finns brister i uppföljningen och utvärderingen av elevernas kunskapsresultat på övergripande skolnivå.

I dokumentet "Resultat- och indikatorpalett 2011" för Hammerstaskolan redovisas skolans kunskapsresultat i samtliga ämnen för årskurs 5 samt resultatet

på de nationella proven för årskurserna 3 och 9. I intervju uppger lärare att resultaten sällan analyseras. Rektorn bekräftar i intervju att en detaljerad analys av kunskapsresultaten saknas.

Enligt Skolverkets nationella statistik för årskurs 9 läsåret 2011/12 var elevernas slutbetyg i matematik 48 procent högre än elevernas resultat på det nationella ämnesprovet (motsvarande siffra för riket var 26 procent). Läsåret 2010/11 fick 42 procent av eleverna ett högre slutbetyg än provbetyg i matematik (motsvarande siffra för riket var 27 procent). Ingen av eleverna har fått ett lägre slutbetyg. I engelska däremot överensstämde både slutbetyget och provbetyget till 100 procent läsåret 2011/12. Någon analys av elevernas resultat har enligt uppgift från lärarna och rektorn inte förekommit. Skolinspektionen vill framhålla att sådana analyser är nödvändiga för att kunna vidta rätt åtgärder och för att åtgärderna ska kunna utvärderas och få rätt effekt.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4 § första stycket, 6, 7 §§ skollagen

Personalkompetens

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Se till att för undervisningen används personal som har utbildning för de uppgifter de ska utföra.

Motivering

Utgångspunkten i skollagen är att lärare ska ha utbildning för den undervisning de bedriver. Det innebär att lärarens utbildning måste överensstämma med den skolform, årskurs och de ämnen som läraren undervisar i. Lärare som anställts före den 1 juli 2011 och som saknar lärarlegitimation kan under en övergångsperiod istället ha utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Skolan har till Skolinspektionen inkommit med en lista över den personal som arbetar i skolan. Av listan framgår att det finns lärare som undervisar i ämnen och åldrar som de saknar utbildning för. Det gäller bland annat de naturorienterade ämnena, matematik, svenska som andraspråk, franska och hem- och konsumentkunskap.

Skolinspektionen konstaterar att det finns lärare vid Hammerstaskolan som saknar utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs åtgärda denna brist.

Författning

2 kap.13, 15, 17-19 §§ skollagen, 33 § lag om införandet av skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Säkerställa att eleverna och de som avser att påbörja utbildning har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.
- Se till att skolan har rutiner för närvarokontroll och rektorn ser till att vårdnadshavare kontaktas vid ogiltig frånvaro.

Motivering

Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska enligt skollagen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Av tillsynen framgår att inte alla elever på skolan har tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. För eleverna i Hammerstaskolan finns en nyanställd studie- och yrkesvägledare som arbetar 50 procent av en heltid vid skolan. I hennes ansvarsområde ingår enligt skolledningen och studie- och yrkesvägledaren att erbjuda vägledning för eleverna i årskurs 9. Där emot ingår det inte att erbjuda vägledning för de yngre eleverna. Detta försvårar för de yngre eleverna att få rätt information om till exempel språkval.

Om en elev utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn, enligt skollagen, se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande.

Skolinspektionen har tagit del av Hammerstaskolans "Handlingsplan mot skolk" av vilken framgår hur personalen ska arbeta för att motverka ogiltig frånvaro. Vid intervju med elevhälsan framkommer dock att dessa rutiner inte alltid följs i praktiken, speciellt då den ordinarie läraren ersätts av vikarier. De

lärare som Skolinspektionen samtalat med uppger att skolan använder sig av ett digitalt frånvarorapporteringssystem och att närvarorapporteringen fungerar bra i de äldre årskurserna. Närvarorapporteringen kan dock enligt de intervjuade lärarna förbättras i de yngre årskurserna. På grund av tidsbrist informeras till exempel inte alltid vårdnadshavarna om elevernas frånvaro samma dag. Vid intervjun med rektorn framkom att han inte hade kännedom om att rapportering av frånvaro brister i de yngre årskurserna och att han inte följer upp det på ett systematiskt sätt.

Skolinspektionen konstaterar att inte alla elever i Hammerstaskolan har tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Tillsynen visar också att det finns brister i skolans rutiner för närvarokontroll. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 29 §, 7 kap. 17 § första och fjärde styckena skollagen, Lgr 11 2.6 Övergripande mål och riktlinjer, Skolan och omvärlden

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Säkerställa att den totala undervisningstiden för varje elev uppgår till minst 6 665 timmar och följer de bestämmelser om fördelning av undervisningstiden som gäller för skolenheten.
- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska den totala undervisningstiden för varje elev vara minst 6 665 timmar.

Modersmål är ett självständigt ämne med en egen kursplan och betygskriterier. I skolförordningen anges att modersmålsundervisningen får anordnas som språkval i grundskolan, som elevens val, inom ramen för skolans val, eller utanför den garanterade undervisningstiden. Modersmål ska dock inte inkluderas i timplanen om undervisningen anordnas utanför timplanbunden tid. I intervju med elever och lärare framgår att modersmålsundervisningen för Hammerstaskolans elever ofta schemaläggs parallellt med andra ämnen då de flesta

modersmåslärarna är anställda centralt vid kommunen och inte kan erbjuda en annan tid. Skolledningen bekräftar att de är medvetna om att inte alla elever får sin garanterade undervisningstid på grund av modersmålsundervisningen. Av utredningen framgår att skolan behöver ta fram en plan för hur alla elever ska kunna garanteras undervisning i modersmål utan att undervisningstiden i något annat ämne minskas.

Enligt skollagen ska eleverna ha tillgång till skolbibliotek. Skolbiblioteket ska enligt förarbetena ingå i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande, stimuleras deras intresse för läsning och litteratur samt tillgodose behovet av material för utbildningen.

Vid Hammerstaskolan finns ett bibliotek. Detta bibliotek är dock utrustat med böcker endast för elever i de yngre årskurserna. Eleverna i de äldre årskurserna uppger vid samtal och intervjuer att de aldrig besöker biblioteket. Rektorn bekräftar vid intervjun att elever i de äldre årskurserna inte har tillgång till skolbibliotek med åldersadekvat litteratur, informationsteknik och andra medier.

Tillsynen visar att undervisningstiden för varje elev vid Hammerstaskolan inte uppgår till minst 6 665 timmar. Skolinspektionen konstaterar vidare att inte alla elever på Hammerstaskolan har tillgång till skolbibliotek. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 36 § och 10 kap. 5 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Ulrika Palm
Undervisningsråd

Kristine Brosjö
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).